

пептръ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 15.

Luni, 8. Aprilie

1846.

ПРОТОПОПИІ.

Есте о пльпсоре дреантъ, азвѣтъ шѣ ла пої де къдѣва ані дпкоче, къ пе лъпгъ тотъ реншита релеціоситате а попорълѣ ромънскъ тотъш сѣмцъл релецеос аѣ дпчептъ а се кам речѣ шѣ ла пої. Unde сѣ закъ причѣна? Дакъ ам ворѣ де врези попор лъминат ал Европеї, ам деклара дѣптръш къвънт къ речеала віне дѣн кълтѣра профантъ, прѣн чѣгѣреа мѣлор де кърѣдѣ контраріе релецеї ш. а. ш. а. Dar оаре пої чѣгѣм чева? Німік, кърат німік; афаръ де о парте мікъ а воіерімеї, попоръл пѣ чѣтеце німік, нічѣ вѣн нічѣ рѣѣ; дечѣ стрѣкъчѣнеа, речеала лѣ кътръ релеце пѣте сѣї віе пѣмаї дѣн пегрѣжъ гроасъ, пептръ карма одагъ вор рѣспѣнде фоарте грѣѣ ачеїа карїї сѣнт кіемадѣ ал дѣне пе дрѣтѣл чел дрепт шѣ сѣѣнт.

О парте mare дѣн даторѣнде, прѣн зрмаре шѣ дѣн дрептѣрѣле де а лѣкра дѣ віѣа Домпълѣ заче дѣн вісерѣка рѣсѣрѣтеа пѣ асѣпра протопопімор. О репедѣ, скѣртъ прѣвіре песте ачеле даторѣнде шѣ къдѣнде але лор пѣ ва фѣ де прѣсос шѣ дѣн чѣсте фѣї дѣн ачѣсте тімпѣрѣ атѣт де крѣтіче дѣн мѣлте прѣвінде.

Протопоп, адѣкъ ѣптеїѣл саѣ прѣмѣл

попъ. Саѣ демѣстрат дѣн історѣа вісерѣчѣаскъ шѣ дѣн знеле капоане, къ протопопії дѣн веакѣрѣле поастре шѣ пѣтѣреа лор саѣ скѣмѣват къ чеаа а хорепѣскопілор дѣн веакѣрѣле веки*), еї адѣкъ сѣнт вѣн фелѣѣ де вікарѣ саѣ інспекторѣ, прѣвегѣторѣ маї деапроане дѣн локѣл епіскопілор асѣпра знѣї пѣтѣр маї мікъ де преодѣ шѣ де попоренѣ. Де ачѣ пѣ пѣтем прѣчене, към дѣн знеле епархїї епіскопѣцїї къмпѣнѣтоареа пѣтѣре де протопоп саѣ пѣтѣт скѣмѣва къ непотрѣвіта пѣтѣре де archidiaconus, скѣрѣндѣсе къ ачѣаста шѣ дѣн семпѣтатеа дерегѣторѣїеї лор, дѣн време че къпоскът есте, къ архѣдіакон дѣн вісерѣка рѣсѣрѣтеа пѣ пѣлпъ дѣн зѣоа де асѣзѣї есте ѣптеїѣл діакон а знѣї епіскопії саѣ мітрополїї. Дечѣ пептръ че пѣ се пѣстрѣ дѣн тѣте літѣеле пѣтѣреа де протопопъ, саѣ протопрѣсѣвѣтер? Мі се паре дѣн ачѣа преа сѣмплѣ прѣчіпѣ, къ нічѣ клерѣл дѣн сѣшпѣлпѣ пѣте скѣпа де модѣ дѣнтръ тѣте; пѣмаї дакъ прѣн модѣ пѣ сѣр скѣлчѣа пѣтѣрѣле шѣ къ ачѣсте ідеа шѣ конченѣл.

Сѣптем департе а дѣспѣта ачѣ, дакъ атрѣвѣтеле, даторѣнде шѣ дрептѣрѣле про-

*) Bezī Pravila; vezī Sovorъла дела Antioxia ш. а. ш. а.

топопѣлор кѣрг тѣте шѣ немижлѣчит ка дѣнтрѣн ѡсвор дѣн пѣтереа епископѣаскѣ кѣм воѣск зпѣи, саѣ кѣ еле дѣшѣ аѣ фѣп-тѣна лор дѣн фѣрескѣд дрепт де аленере а преодѣнеѣ кѣм ар воѣ алдѣи. Дѣспѣте шѣ хотѣраскѣ ачеаста правѣлѣнѣиѣ не кате-дреле лор челе дѣкѣнѣдѣрате де аскѣлтѣ-торѣ несомнѣрошѣ; ѣар нѣи не дерптѣрим нѣмаѣ ла нѣмѣрареа не скѣрт а зѣселор даторѣнде шѣ дрептѣрѣ.

Кѣм ам зѣс шѣ алтеорѣ, ар фѣ о асѣ-прѣре греа а претѣнде ка вѣдѣиѣ епископѣ сѣ пѣтрѣндѣ шѣ сѣ дѣдрепте нѣмаѣ сѣн-гѣрѣ тѣте релеле шѣ тѣте неажѣселе сѣ-флетѣнѣиѣ шѣ вѣсерѣчѣнѣиѣ але клерѣлѣиѣ шѣ але попорѣлѣиѣ, кѣм шѣ ка сѣ дѣнтрѣдѣкѣ фелѣрѣ де мижлѣче превенѣторѣ шѣчл. шѣчл., чѣ се чере неапѣрат, ка тѣкар дѣн зпеле ратѣрѣ де пѣтереа шѣ ѣрѣсѣдѣкѣ дѣлор сѣ аѣвѣ локо-дѣиторѣ дѣн даторадѣ а прѣвѣгѣа, а дѣдрепта, саѣ шѣ нѣмаѣ а репѣрта кѣ-тѣрѣ сказнѣл епископѣск. Ачѣнѣиѣ сѣнт маѣ кѣ осевѣре протопопѣиѣ, ѣар сѣера лѣкрѣрѣиѣ лор е детерминатѣ шѣ вѣпоскѣтѣ маѣ де апроапе дѣн практика дѣнѣнѣсѣ несте веа-кѣрѣ, модѣѣкатѣ ѣчѣ коло прѣн дѣнпреѣнѣ-рѣрѣ прѣетѣнѣосе саѣ асѣпрѣторѣ.

Протопопѣл Петѣрѣ Маѣор атѣт дѣн картеа са тѣтѣлатѣ Протопападѣкѣа, кѣт шѣ дѣн ѣсторѣа вѣсерѣчѣаскѣ аѣ дѣншѣрат да-торѣнделе шѣ кѣдѣнделе протопопѣлор дѣн маѣ мѣлте пѣнтѣрѣ; поѣ ле контраѣем пре-кѣн зрѣеазѣ.

1) Протопопѣиѣ аѣ дрептѣл шѣ дато-рѣнда де а вѣсѣта саѣ черчѣта канѣнѣчѣе вѣсерѣчѣеле дѣн протопопѣатѣл лор. Вѣсѣ-тареа ачеаста нѣ стѣ нѣмаѣ дѣн дареа де вѣнѣ зѣоа ла преодѣиѣ, чѣ трѣвѣе сѣ кавте кѣ деатѣрѣнтѣл анѣме дѣн лѣвѣнтѣрѣл ал-

тарѣлѣиѣ шѣ не сѣвѣнта масѣ, дакѣ сѣнт тѣте нѣсе шѣ дѣнгрѣжѣте дѣпѣ тѣпѣк шѣ ка-пѣне, нѣ кѣтва преотѣл есте аша лепеш неврѣднѣк, ка сѣ фѣе лѣсат сѣ. кѣминѣкѣ-тѣрѣ а се мѣчезѣ, саѣ сѣвѣртѣтѣрѣ дѣнпрѣ-нѣиѣте, саѣ потѣрѣл нещѣерс вѣне, саѣ ка сѣ фѣе нѣс дѣн алтарѣв лѣкрѣрѣ, каре ар фѣ сѣ трагѣ пѣдеапсѣ греа асѣпрѣиѣ, кѣм саѣ дѣ-тѣмплат нѣ одатѣ не ла зпеле дѣнѣтѣрѣ сѣлѣватѣче нѣ нѣмаѣ ла ромѣнѣ чѣ шѣ ла алдѣиѣ, кѣ сѣнт сѣ. масѣ ера ашезате ѡле-ле преотѣсѣѣ кѣ лапте*), дѣкѣт вѣчѣл лѣи Хрѣстѣс дѣн вѣсерѣка ѣерѣсалимѣлѣиѣ с'ар лѣпѣ фѣарте кѣ дрептѣл де спетеле зпор не-крѣнѣнѣиѣ кѣ ачѣа. Тотѣодатѣ протопо-пѣл веде, дакѣ вѣсерѣка нѣ е лѣпсѣтѣ де кѣрѣдѣле вѣсерѣчѣнѣиѣ, кѣчѣ фѣе-каре попор ѣ даторѣв а кѣмпѣра не сеата вѣсерѣчѣѣ тѣте кѣрѣдѣле фѣрѣ осевѣре кѣте ле чере леѣеа шѣ рѣтѣл, ѣар дакѣ нѣ ле ар кѣмпѣра сѣ деа де глѣвѣ. Дѣнсѣвѣршѣт протопо-пѣл чере самѣ кѣ чѣе маѣ маре рѣгѣросѣ-тате де тѣте венѣтѣрѣле марѣ шѣ мѣчѣ, ре-гѣлате саѣ нѣмаѣ дѣнѣтѣмплатѣторѣ а ле вѣ-серѣчѣѣ, комѣндѣ репаратѣре трѣвѣнѣчоасе шѣ чере пѣдеапсѣ кѣвенѣтѣ асѣпра кѣра-торѣлор лепешѣ саѣ шѣ фѣрѣ де венѣтѣрѣ. Дѣпѣ тѣте дѣнпѣлѣрѣле че аѣ адѣс веакѣ-рѣле асѣпра вѣсерѣчѣелор пѣстре, ачѣлеа то-тѣш ла челе маѣ мѣлте сате шѣ ораше аѣ рѣмас дѣн прѣпрѣетатеа зпор фѣнѣѣеле, саѣ фѣлчѣ (холде) пѣнтѣрѣ арѣтѣрѣ, саѣ о

*) Дѣнѣ адѣк аминте дѣн анѣ прѣнѣчѣѣ, кѣ асѣ-менеа некѣвѣнѣндѣ се фѣчѣе шѣ ла зп скѣт, дѣкѣт о графѣнѣ кареа дорѣсе а вѣсѣта ачѣл скѣт, нѣнѣ а нѣ ѣ се дескѣде зша прѣвѣнд не фѣреастѣрѣ шѣ вѣзѣнд оалеле, се дѣнтоарсе кѣ греаѣ шѣ се депѣртѣ зѣкѣнд лѣтѣнеѣе: Speluca latronum.

пѣдѣригѣ, саѣ о моршоарѣ, саѣ зп алт венит маї микшор саѣ маї тѣричел; днсъ нѣ шѣ че влѣстѣм дѣмнезееск поѣте фѣ, къ токма асеменеа пропрѣетѣдѣ вѣсерѣчеѣдѣ аѣ чел маї не'псепват венит, шѣ кът есте днкѣ се стрѣкѣрѣ п'нѣтре деѣете, днкѣт ла тѣлѣ локѣрѣ дн зечѣ де апѣ нѣ се а леѣе нѣмѣк дѣн еле. Атѣт ѣ лѣкомѣа де тѣре, днкѣт фѣрѣ тот, днѣгѣтѣ шѣ венитѣл челор сѣпѣте, деснѣѣе вѣсерѣка. Дакѣ нѣще лотрѣѣ спарг врео вѣсерѣкѣ шѣ фѣрѣ че а фѣлѣ, стрѣгѣм къ тот дрептѣл робѣе саѣ шѣ шоарте асѣпрѣле; аѣ кѣраторѣѣ карѣѣ фѣрѣ венитѣрѣле вѣсерѣчелор нѣ сѣпт шѣ еѣ тот лотрѣѣ спѣргѣторѣ де вѣсерѣкѣ, вреднѣчѣ де окне шѣ де днферат? Дн адеврѣ знѣѣ ка ачѣѣѣа ар тревѣѣ сѣ фѣе нѣзмѣдѣ къ тот дрептѣл фѣраторѣ, ѣар нѣ кѣраторѣ. Ла зп сат дн каре афарѣ де пропрѣетарѣл тоѣдѣ лѣкѣѣторѣѣ ера ромѣѣѣ шѣ партеа тѣре дѣн еѣ прѣвѣлеѣѣадѣ (не Кѣмпѣе спре М. Вашархелѣ) ам вѣзѣт ѣнѣрѣнд гѣпеле не сѣпт тѣлпѣле алтарѣлѣлѣ, ѣар венитѣл вѣсерѣкѣѣе тѣлѣт пѣдѣн кът ера, днпѣрѣдѣт днѣтре фѣееле вѣсерѣчеѣдѣ тѣлхѣреѣе кѣм аѣ днпѣрѣдѣт остаѣнѣ хѣйна чеа неѣзѣстѣ а лѣѣ Хрѣстос. Днсъ ачѣеаста ѣ о сѣнѣрѣ пѣлдѣ дѣн о мѣе. Оаре асеменеа лотрѣѣ пѣнѣтрѣ че нѣ кад маї нѣчѣ одатѣ сѣпт варга дрептѣдѣѣ? Пѣнѣтрѣ-къ Дѣмнезеѣ нѣ вате къ варга? Ваѣ де сѣфлетѣл тѣѣ Іерѣсалиѣе ромѣнеск! Че е дрепт шѣ ла алѣе копѣсѣѣ се днѣтѣмпѣлѣ дѣстѣле асеменеа ходѣѣ вѣсерѣчеѣдѣ, дар ла ачелеа дѣн тѣлѣт нѣ се кѣпоаѣѣе аша тѣре ка ла поѣ дѣн пѣдѣн. Дечѣ прѣтопѣнѣѣ вадѣ шѣ зпѣзреѣе гревѣдѣѣле епѣскопѣлор дн прѣвѣнѣдѣа ачѣеаста. Дн Трансѣлванѣа ѣесте шѣ о ѣнѣстрѣкѣѣе дѣла 1710 Мартѣе 10, днѣтрѣ кареа се по-

рѣнѣчеѣе гловѣреа дн вапѣ а сателор не'п-грѣжѣтѣре де венитѣрѣле вѣсерѣчеѣдѣ.

2) Прѣтопѣнѣѣ аѣ сѣ черче шѣ асѣпра пѣравѣрѣлор днѣтре попѣренѣ, асѣпра кѣ-пѣнѣнѣнѣдеѣ лор де dorme (кредеѣѣ), де рѣгѣ-чѣнѣ шѣ де порѣнѣчѣ. Пѣлѣт дн зѣѣа де а-стѣзѣ маї шѣм локѣрѣ, не знде се даѣ кѣрѣдѣ де кѣзѣнѣѣе шѣ ла де ачѣеѣа, карѣѣ нѣ шѣѣ нѣчѣ Татѣл пострѣ; кѣнѣнѣѣем попѣренѣ, карѣѣ нѣчѣ пѣлѣт асѣтѣзѣ нѣ авѣзѣрѣ челе зѣче по-рѣнѣчѣ, днкѣт нѣ неар прѣнде мѣрѣре преа-деосѣвѣтѣ, дакѣ попѣрѣлѣе днѣтреѣдѣ ар ста нѣмаѣ дѣн лотрѣѣ; дар дѣн порѣчѣре патѣра дѣде ѣменѣлор шѣ зп ѣнѣстѣнѣкт морал, каре дн маї дѣне кѣтѣва дн калеа чеа вѣлѣ, де шѣ нѣѣ сѣлеѣе нѣмѣнѣ а тѣрѣе кѣ апѣл дн-трег ла вѣсерѣкѣ. Канѣпеле вѣсерѣчеѣдѣ дн прѣвѣнѣдѣа ачѣеаста прѣскрѣѣ рѣгѣле стрѣнѣсе потрѣвѣте попѣрѣлор днкѣ нѣ фѣлосѣфѣте, дар се пѣзѣеск рѣѣ шѣ не аѣреа нѣчѣ дѣкѣт. Сѣпт шѣ де ачеле попѣрѣ, знде ѣменѣѣ шѣ маї вѣрѣтос фѣеѣеле тѣрг ла вѣсерѣкѣ нѣ-маѣ ка дѣн тѣнѣдрѣе шѣ нѣмаѣ ка сѣ се черѣе пѣнѣтрѣ локѣрѣ къ тоатѣ оврѣзѣнѣчѣѣа потрѣ-вѣтѣ авѣа дн кѣрѣѣе, ѣар нѣ дн касѣ Do-мпѣлѣлѣ, днкѣт дѣн прѣчѣна ачѣеа веѣѣ фѣ-мѣлѣѣ дѣшѣтѣнѣѣе не зп веак днѣнѣте, ѣар прѣодѣѣ шѣ прѣтопѣнѣѣ рѣспѣкѣтѣвѣ оаменѣ кѣтѣ ле зѣчѣт „ласѣтѣ-сѣ-те лас,“ н'аѣ енерѣ-ѣѣа де а прѣкѣрѣма скандале ка ачѣестѣа пѣгѣнѣѣѣ. — Прѣтопѣнѣл арѣ шѣ дре-птѣл а сѣлѣ не попѣренѣ ка сѣ деа леафа кѣвенѣтѣ прѣотѣлѣлѣ, пѣнѣтрѣ-къ чел че слѣ-жеѣе алтарѣлѣлѣ дѣла алтарѣѣ се кѣвѣне сѣ шѣ вѣедѣѣѣаскѣ. — Днсъ

3) Прѣтопѣнѣѣ аѣ шѣ дрептѣл а прѣ-вѣгѣа къ тѣтѣ скѣмпѣтѣтеа кѣар шѣ асѣпра пѣртѣрѣѣ прѣодѣлор, а дѣнѣ зп прѣтокол фортал, днѣтрѣ каре дѣн ап дн ап сѣ се

*)

дусешне пѣртареа тѣтѣрор преоділор ші
орі че скандѣлъ с'ар дѣтѣмпла, ка аша
ла timp de viziția епископѣлѣ ачеста кѣ
о прівіре съ пѣтъ кѣпоаше ші аеце не
пѣсторі дін лѣпні ші жѣдеката съ'ї фіе кѣ
атѣт маї дѣлеснѣтъ. Съ сокотім кѣте скан-
дале се дѣтѣмпла пѣтаї кѣ чеа дінтѣе
таїнѣ кѣ вотежѣл, маї вѣртос дін партеа
ачелора, карії пѣ кѣпоск пічі скрипѣтра пічі
пѣзекс тіпикѣл, дѣкѣт аѣ оврѣзнічіа а во-
теза ші а дѣа ѡрѣ. Асеменеа се дѣтѣмп-
ла ші кѣ сѣ. кѣмінекѣтѣрѣ, кареа се дѣ
ла атѣдї невреднічі ші непрічепѣдї. Іар
кѣ таїна тѣртѣрісірії пѣкателор се фак маї
тѣлте абѣсѣрі греле. Ачеастѣ таїнѣ дела
ѣп timp дѣкѣче ажѣнсе дѣ скѣдере маре.
Тодї кѣпоскѣторії де оаменї, псіхолопї
вѣпнї, іар пѣ філософшорї сѣперфічіалї, ре-
кѣпоск, кѣ ачеастѣ таїнѣ ші трептата еї
еволѣціе кѣпрінде дѣ сїне о маре філосо-
фіе. Пентрѣ піще попоарѣ проасте ші дѣ-
тѣнекате кѣт ера маї тоате ла дѣчепѣтѣл
крешпѣтѣдїї аѣ се пѣтѣ афла мїжлок маї
сігѣр де а ле дїне дѣ фрѣѣ декѣт фѣкѣп-
дѣле ка не тот анѣл тѣкар одатѣ съ стеа
фагѣ ла ѣп фелїѣ де трівѣнал дѣмнезееск?
Ші оаре астѣзі сѣнт тоате попоарѣле а-
тѣт де філосоафе, пентрѣ-ка съ'шї шїе тра-
це фіекаре сокотеала кѣ Дѣмнезеѣ фѣрѣ
ѣп марторе саѣ сѣтѣтѣторїѣ прїетїнос?
Мѣлт не сѣпѣрѣ, кѣ ам ажѣнс ші пої, ка
ѣпнї съ деа деслегаре пентрѣ пѣкѣте кѣт
аї зіче а conto, ші кѣ тѣлді пѣкѣтошї се
словод ла фѣрѣделеңї іар тот а conto кѣ
ачеа преа сігѣрѣ пѣдежде, кѣ не платѣ вѣ-
пїчікѣ вор лѣа деслегаре неапѣрат. Дечї
datorїнда протопопїлор есте а фаче, ка
тѣртѣрісіреа съ фіе тѣлт маї дѣделеапѣтѣ,
дар ші тѣлт маї аспрѣ ші тотдеодатѣ о

шкоалѣ дѣдрептѣтѣоре дѣ тотѣ прівїнда.
— Петрѣ Маїор дѣнтре алте скандале а-
тїнде кѣ тотѣ аспрїмеа ші не чеаа а ве-
дїеї дѣнтре преодї. Канѣл апостолеск
42 зіче: „Епископѣл, саѣ преотѣл, саѣ dia-
конѣл кареле съ жоакѣ кѣ кодка ші е ве-
дїв, саѣ съ се пѣрѣсакѣ де ачелеа саѣ съ
ї се іа дарѣл.“ — Ла тѣлте сате кѣрѣта
е маї ліпїтѣ де вїсерїкѣ ші — не есте рѣ-
шїне а дѣшїра скандале. Дечї: vadѣ про-
топопї, ne ecclesia tantum patiatur de-
trimentum.

4) Протопопї ші совоарѣле лор аѣ
ші дрептѣл а педепсі пѣпѣ ла о тѣсѣрѣ
хотѣрѣтѣ не преодї пентрѣ скандале, каре
не алѣ кале пѣ с'ар пѣтѣ вїндека. Ачест
дрепт дѣ Трансїлванїа лі се дѣ ші прїн ле-
деа дѣреї (Arrgob. P. I. Tit. 8). Дѣнтр'а-
чеаа дрептѣл ачеста пѣдї кѣ време мїк-
шорѣрї, кам тот дін вїна ѣпор протопопї,
карїї саѣ ера преа рѣсѣвѣторї, саѣ преа-
їертѣторї, дѣкѣт сказпеле епископешї аѣ
фост сілїте а траце маї тот дрептѣл педепсі-
торїѣ ла сїне. . . .

5) Кѣдїнда протопопїлор есте а жѣ-
дека дѣ трівѣналѣ лор ші казселе кѣсѣ-
торешї. Ачест дрепт е маре ші деосе-
веще не протопопї ромѣнї де чеї апѣ-
сенї (р. католичї), кѣрора де тѣлт лі с'аѣ
лѣат сказпѣл де жѣдекѣторї, рѣтѣнд пѣ-
таї ка піще инспекторї карїї фак рапортѣрї
ла епископїе, кареа ла еї есте чел дінтѣї
трівѣнал де жѣдекатѣ. Че е дрепт ші жѣ-
декѣдїле протопопїлор ромѣнї се трїмїт
спре ревісіе ла консїсторїѣ; дар ші ачеа-
стѣ рестрїнѣере о кѣшѣнарѣ тот ѣпнї про-
топопї славі. Ла ачест дрепт ал прото-
попїлор се редѣче ші картеа де кѣпѣнїе,
кареа се дѣ логодїдїлор спре а асігѣра пѣ

преот ка съи поатъ кѣзѣна. Маѣ пайнте време протопопѣ авѣ дрептѣла а да ши деслегаре дела вестирѣле кѣзѣнѣи, дар ачест дрепт маѣ вѣртос дела Іосѣф II. дѣкѣче трекъ prin маѣ мѣлте мѣнѣ, пѣлъ че маѣ не зрѣтъ се рѣстѣрѣнѣ ла епископ.

6) Протопопѣ аѣ дрептѣла а да карте де рекомѣндациѣ kandidaцилор де преоциѣ. Протопопѣ не вор ерта дакъ ле vom спѣне чеаа че шѣе тѣтъ цара, къ СС ле лор токма дѣ ачест пѣнт сѣнт преа греѣ дѣвинѣциѣ, къ ар да рекомѣндѣциѣ ла маѣ мѣлѣ невреднѣчи ши къ ачеста ар сілі не епископѣ а хиротопѣ ши не зпѣи трѣпторѣ. — Ла дрептѣла ачеста се редѣче ши дѣтродѣчереа повѣзѣ преот дѣ парохіѣ, каре формалитате іарѣш п'ар стрѣка съ о пѣзим чева маѣ вѣне. Одатъ протопопѣ авѣ инфлѣинѣ мѣлѣт маѣ mare ла дареа парохіилор декѣт аѣ асѣзѣи; дѣсѣ ачеста ѣ зп пѣнт делѣкат ши дѣкѣзрѣкат; дескѣрчел алѣци. — —

7) Протопопѣ ромѣнѣ дѣ Трансѣлваніа се вѣкѣрѣ ши де непредѣвѣтѣла дрепт де аши алеѣе епископ, тотѣш пѣ сѣнгѣрѣ, чи дѣсодѣциѣ де кѣте доѣ преодѣ дѣн фѣикаре протопопѣат дѣ фаѣа комѣсаріилор дѣмпѣрѣтѣщѣ. Дрептѣла ачеста ѣ фоарте векѣ ла ромѣнѣ, спрѣжѣнѣт ши де леѣіле патриѣи ши де практика веакѣрѣлор.

8) Кѣдѣнда протопопѣлор ера маѣ пайнте а лѣа ши о дажде хотѣрѣжѣт дела преодѣ пѣнтрѣ а лор остенеалѣ; дар ши ачеста трекъ prin мѣлте скѣмѣзрѣ ши локѣла дрептѣлѣ дѣ кѣпрѣнсе не ла зпеле дѣнѣзрѣ сѣмоніа.

9) Протопопѣ сѣнт скѣтѣциѣ де а пѣсе пѣтѣ скѣте дѣн а лор дерегѣторѣѣ фѣрѣ вѣнѣ доведѣт ши нежѣдекаѣци, пѣмаѣ

дѣпѣ воѣа епископѣлѣи. Ачестѣ а лор скѣтеалѣ фѣ рекѣпоскѣзѣт ши де принѣциѣ Трансѣлваніѣи, прекѣт се vede ши дѣн хрѣсовѣл лѣи Георгіѣ Ракодѣ дела а. 1643.

De am грешѣт саѣ пѣ, къ т'ам дѣ черкат а адѣче ши ачесте кѣтева пѣнтѣрѣ дѣ чѣркѣладіѣ, зрѣта ва алеѣе.

Г. Барѣц.

I S T R I A N A.

(Брѣмаре.)

Дѣнтре овѣктеле антѣче маѣ вреднѣче де дѣсепнат пѣмѣрѣт ачестеа:

1) О пѣѣтрѣ вотѣвѣ дѣ кѣртеа Домпѣлѣи Стефан Жѣліанѣ къ ачестѣ инскрѣпѣіѣне:

Копіѣ посѣвлѣ:

I O M
DEI NSO
C TUTORI
CIVIS EI
NIANVS
VIRV FI
TONIVS
V L P S

De чѣтѣт:

Jovi optimo maximo
Defensori
ac tutatori
Civis Epinnianus
Gajus Verus Fre-
tonius
Voto libens susce-
ptosuit.

Сѣпѣліѣре провав:

I O M
DEFENSORI
ACTVTATORI
CIVIS EPIN
NIANVS. G
VERVS FRE
TONIYS
V. L. P. S.

Ромѣнѣче:

Лѣи Жѣе челѣи маѣ вѣн
ши маѣ mare дѣнтре Zei
апѣрѣторѣлѣи ши мѣн
тѣиторѣлѣи рѣдѣкѣ а
чест монѣмент Каѣѣ
Верѣ Фретонѣи четѣ-
дѣн дѣн Епѣнѣѣ, спре
дѣмпѣліѣреа вотѣлѣи
фѣкѣт де вѣлѣ воѣа са.

2) Чѣнѣи капете де колѣтне дѣфѣпте дѣн зѣдѣла де кѣтрѣ злѣцѣ дѣн тот ачесташѣи кѣрте.

3) О пиеатрѣ сепѣлкралѣ дп къртеа Доамнеі Грѣчѣанѣ кѣ зрѣтьтоареа инскрипчѣне :

Копіе посѣвѣлѣ :

PLICIAE
VAR
CAPITONIS
VLPIVS
PVLCHER
CINER B M

De чѣгѣт :

Publiciae
Quinti Varronis
Capitonis filiae
Marcus Ulpius
Pulcher Cineribus
benemeritis posuit.

Сѣплѣнѣре провав :

PUBLICIAE
Q. VARRONIS
CAPITONIS F.
M. VLPIVS
PVLCHER
CINER B M.

Ротѣнеце :

Ченѣшеі челеі плѣне
de merite а Пѣвлѣчѣіеі
фѣіа лѣі Чѣнтѣ Варро-
не Капитоне пѣсе а-
чест монѣмент Маркѣ
Ълпѣ Пѣлкрѣ.

4) О архѣтраве де пѣтрѣ фѣрте фор-
мос лѣкратѣ дп тот ачѣеашѣ кърте.

5) Ын фрагмент де статѣѣ а Dianeі
ла Домнѣл профѣсор Боіерѣскѣ, кѣ ачѣе-
стѣ инскрипчѣне кам рѣѣ сѣпатѣ :

Копіе посѣвѣлѣ :

DIANE IETA
CATO II VR Co
NARBO SNT EI
FVIN S

De чѣгѣт :

Dianae Letoiae
Cato duumvir Coloniae
Narbonensis *)
(fieri curavit.)

Сѣплѣнѣре провавилѣ :

DIANE LETOIAE.
CATO II VR COL
NARBO . . . .

Ротѣнеце :

Дптрѣ онѣреа Dianeі
Латоніе фѣкѣ ачѣеастѣ
статѣѣ Катоне дѣвѣм-
вѣр ал колоніеі Нар-
воне.

6) Ын капѣтел де колѣтнѣ дп стѣлѣл

Korintian, фѣрте фортос лѣкрат, дп кър-
теа Домнѣлѣ Dimitrie Станковѣчѣі.

7) Ын саркофаг де пѣтрѣ шѣ зп фѣл
de чѣстерѣ дп къртеа рѣпосатѣлѣ Брѣ-
тешанѣ.

8) О кърѣмѣдѣ де асѣпра порѣдѣі До-
мнѣлѣ Петрѣ Пѣрчел кѣ ачѣесте треі лі-
тере Q L P, — шѣ алта дп сала Домнѣ-
лѣ Sterie Лѣкѣстеанѣ кѣ ачѣесте доѣе лі-
тере N S. Дарѣ де шѣ почѣѣ рѣспѣнде
пентрѣ романѣтатеа кърѣмѣзілор, кѣ тѣте
ачѣестеа нѣ почѣѣ рѣспѣнде пентрѣ а ачѣ-
стор літере сѣпате. Тѣте инскрипчѣнѣлѣ
къртеа романѣ карѣ ле ам вѣзѣт еѣ пе
кърѣмѣзі, пѣртѣ літере рѣдѣкате дп афарѣ
шѣ фортате прѣн зп тѣпарѣѣ, дарѣ ачѣестеа
сѣпт сѣпате іарѣ нѣ тѣпѣрѣте.

9) О кадрѣ де марѣтѣре кѣ фѣгѣрѣ дп
bassorilievo, карѣ репрезентѣаѣѣ адѣчѣереа
зпѣі сакрѣфѣц шѣ зп вѣст де статѣѣ де мар-
тѣре. — Ачѣесте доѣе вѣкѣдѣі, карѣ ле а-
веа Домнѣл Dimitrie Жѣліанѣ, патриѣт
кѣпоскѣт, ле дѣрѣві тѣсѣлѣлѣ колѣдѣіѣлѣ на-
ціѣнал.

Дарѣ тѣте ачѣесте овѣекте се адѣсѣрѣѣ
ачѣі дела Рѣска.

Спрѣ а ведеа ачѣест лѣк фатос дп
прѣвѣнѣга антѣкѣтѣдѣлор, плѣкарѣтм адоѣа зі
дѣнѣ сосѣреа нѣстрѣ кѣтрѣ дѣнѣсѣл. Рѣска
се афѣл кам зп тѣліарѣѣ департе де Ка-
ракала кѣтрѣ Nord-Ost, лѣнѣгѣ тѣкѣл рѣѣѣ
Tesfluiu че кѣрѣе дп Олт. Ачѣі се вѣд
зрѣте де зѣдѣрѣ веі неспѣс де мѣлте, дп-
сѣ маі тѣте фѣндѣментеле каселор с'аѣ сѣ-
пат атѣт дп тѣмпѣрѣлѣ де маі дп аінте,
шѣ шатѣрѣалѣл с'а дп трѣвѣнѣнѣат пентрѣ
зѣдѣрѣі дп алте лѣкѣрѣі, маі алѣс дп Кара-
кала, кѣт шѣ дп апѣі трѣкѣдѣі прѣн Домнѣл
M. Гѣка ла кѣѣтареа прѣдѣіоаселор антѣче,

*) Че дѣсетнеаѣѣ літерѣлѣ SNT EI (unde T шѣ
E сѣпт контрасѣ дптрѣн сѣпт), шѣ FVIN S,
нѣ почѣѣ дѣвѣна.

астфел с'аъ дъръмат, с'аъ десгропат ши с'аъ дпгропат, дпкът авѣа се маї кѣпоск пе а локърѣ. Пъкат, къ prin о лѣкраре регълатъ, аша с'ар фї пѣтът десгропа ве-веа четате, дпкът дрѣмъріле, форма ши дппърдїреа каселор с'ар фї пѣтът презента ка ши челе дїп Помпеї, ши пої ам пѣтѣ съ авем дпайнтеа окїлор пострї чеа маї кредїнчїоастъ їмаїне а локѣїнделор стрѣвѣїлор пострї. Шандъріле четъдїї каре се вѣд, формѣазъ зп полїгон къ опт латърї, ал кървї діаметрѣ маї лѣнг фаче апроапе ла о тїе де пашї. Рѣъл Tesfluvїу кърде prin мїжлокъл четъдїї, дп знеле локърї але лѣї се афлъ зп страт де къръмїзї, чеаа че фаче съ кредем къ а фост констрѣнс дптрън канал, — даръ акъта кърде дѣпъ вѣпъ плъчереа са фъръ врео сїлъ артїфіціалъ; ромънїї пострї пѣ сънт оаменї каре съ маї констрѣнгъ рѣвріле. — Кїар ла подъл чел zїdїт песте рѣѣ се зпїа челе дове дрѣмърї де пїеатрѣ, зпъл каре venїа дела Іслаз ши челалт дела Челеї ши дъчеа къртръ меазъ-поапте ла Рѣмпнїк. — Монете, їнеле, статъете де бронз, лампе де пѣмънт с'аъ афлат ши се маї афлъ ши акът дп фоарте маре пѣмър; ши пої кѣмпъраръм дела локвїторї маї мѣлте монете де ардїнт ши де аратъ, їаръ Домъл М. Гїка 'ши а формат зпа дїнтре челе маї формоасе колекціїнї де антїче дїп ачест лок. — Сътенїї пѣмесе ачѣастъ четате дїспърътъ Антїна, ши зпїї археолодї аъ дат къ сокотеала къ ачест пѣме е контрасъл Антонїна саъ скърта-тъл Constantina. Дѣпъ Птолемеїѣ каде дп ачест дїнѣт Рїнум, ши їнскрїпчїїнеа де маї сѣс (паціна 93) се паре дп адевър къ ва съ зїкъ Civis Epirinianus.

Аїчї дпдатъ ла под, лѣнгъ фѣлтъпъ, афларъм о мармъре къ ачѣастъ їнскрїпчїїне:

Копїе посївїлъ:

IMI SIVI
IVL CAND
EVOCAT
V L

De чїтїт:

Imperatori Severo
Julius Candidus
Evocatus
Votum libens solvit.

Съплїнїре провавїлъ:

IMP. SEVERO.
IVL CANDIDVS
EVOCATVS
V. L. S.

Ромънеце:

Дппъратѣлї Север пѣсе ачест монъмент, Ізлїѣ Kandid de a doza ѓръ солдат, спре дп-плїнїреа вотълї.

Ла ачѣастъ їнскрїпчїїне пѣтѣї маї мѣлтъ съ чїтѣск трѣсърї сїгъре, декът лїтере дп-трецї ши дїп ачѣастъ кавсъ 'мї ши дпгъ-дъїї о атаре съплїнїре. — Челе дове лїтере дїп зрмъ VL се вѣд преа пѣдїп, S лї-псеце къ тотъл. Дїп ачесте лїтере злї-маре ам пѣтеа конкїде къ ачест монъ-мент с'а пѣс зпїї зейтѣдї дрепт вот пен-трѣ дпсъпътошареа саъ мѣлтѣїреа Імпе-раторїлї, даръ пе пїеатрѣ лїпсеце ло-къл, зпде с'ар фї пѣтът съпа пѣмеле зей-тѣдїї ши обїчїнзїта формълъ PROSALVTE, фїїндкъ лїнїа чеа д'ѣптъїѣ пѣсъ аїчї, стъ стрїмт сънт корпїчеа пїетреї.

De аїчї, дѣпъ спъсъл Домълї Рїо-шанъ, с'а дѣс о алтъ пїетрѣ ла Бѣкзрѣцї къ зрмътѣреа їнскрїпчїїне:

D M
CLAVDIA AM
BA VIX ANNOS
XX FECIT IN DA
CI AN V CL
MNTANVS IM M
FXN SVR SAC
IM
PAT EIVS FECIT

De citir:

Diis Manibus
Claudia Amba, (quae)
vixit Annis XX.

fecit in Dacia Annos V
Claudius Montanus
— — — — *)
Pater eius fecit.

Ротънеде:

Съптеї змъре а Клав-
diei Amba, каре атрѣт
dovezechī de anī, шї а
petrekът дн Dacia
чїпчї анї, пѣсе ачест
monъментѣ Клавдіѣ
Montan татѣл еї.

Вредниче де днсетнат съпт мовїеле
артифіциале дїнаптеа Ресчеї де амъндоже
латъриле дрѣтмълї роман каре вїне дела
Челеї. Ътеле дїнтре ачесте мовїеле с'аѣ
съпат дн анї трекудї, шї с'аѣ афлат дн-
тр'жиселе оасе де от, днтр'вна шї зп
саркофар де пїеатрѣ лънг де 11, лат де
4 1/2, дналт де 4 палме, каре се пѣстреа-
зѣ акъм днпрезвѣ кѣ копекїѣл ла мъзезл
колеціѣлї. Нѣ департе де ачест саркофар
с'а афлат шї мармъреа чеа рѣптѣ кѣ зр-
мътѣореа їнскрїпчїѣне:

D. M.
ANTONIVS
NICANORIS

Ротънеде:
Съптеї змъре

а лзі Antonіѣ фїѣл лзі Nicanor.

Де асѣпра їнскрїпчїѣнї се vede съпатѣ
їтацінеа рѣпѣсатѣлї.

Din ачестеа ам тревѣї сѣ конкїдем
кѣ еле аѣ фост дн адевѣр мормїнте але
челор векї; шї скопѣл каре'л авеа Ёдї-
птепї кѣ пїрамїделе лор шї маї тързіѣ ла
Roma Adrian кѣ аша пѣмїта са Moles**),

*) Че днсетнеазѣ скъртѣтѣриле дїн челе треї
лїнї пенѣлїте нѣ почїѣ дївїна.

**) Zidire de о търїте естраордїнарѣ, каре сѣї
сървеаскѣ де мормїнт.

се паре кѣ'л авеа дїнаптеа окїлор шї стрѣ-
внїї пострї дн провинделе Dacieї кѣ аче-
сте мовїеле, дарѣ фїреѣде лѣкрѣл лор тре-
вѣї сѣ еасѣ пропордїонат пѣтерїлор лор.
— Асеменеа мовїеле се афлѣ маї мѣлте дн
diverse distanțe de амъндоже латъриле пѣ-
мїтѣлї дрѣтм, ва дн тѣтѣ цара рїсїпїте пе
шесѣриле челе днтїнсе. Челе маї марї аѣ
зп dїаметрѣ де 25 пашї шї о днълдїме
де 2 стѣжїнї, челе маї мїчї дїнаптеа Рес-
чеї аѣ зп dїаметрѣ де 5 пашї, шї о днъл-
дїме де 2 пїчїѣре; дарѣ днпїнте кѣ шапте
сѣте де анї тревѣї фїреѣде ка ачесте рапор-
тѣрї сѣ фїе фост алтїнтрелеа.

(Ва зрма.)

КЪРАЦІЎ ДЕ ФЕМЕЕ.

Фѣїле пѣвлїче їсторїесек кѣ дн Сї-
лесїа с'аѣ дескоперїг о ценъне (гроапѣ)
днфрїкошатѣ де отор. Де кѣтва тїмп
переаѣ оамепї, пїчї се щїеа дн че кїп шї
че с'аѣ фѣкѣт, пѣлѣ че днпредїзрареа
кѣмплїтѣ с'аѣ ведерат прїп кѣрацїѣл дн-
сетмътор а знеї фемеї. Дн пѣдъреа
апроане де Тарновїд лънгѣ о гроапѣ
фоарте адѣкѣкѣ, пѣндеа зп хоѣ пе чїї тре-
кѣторї пе карїї, дѣпѣ чеї прѣда шїї дес-
поеа де тот авѣтѣл лор, дї арѣпка дн це-
пънеа ачееа. Авънд а се днтъмпла асѣ
соартѣ шї знеї фемеї трекутоаре, еа дїс-
поїетѣ фїїнд пѣлѣ ла кѣтешѣ, ера невоїтѣ
а дїсвѣрка шї аста, днсѣ аѣ рѣгат пе хо-
ѣл, ка тѣкар сѣ се днтоаркѣ де ла еа,
шї днзплекъндѣсѣ кѣтрѣ аста хоѣл, еа
л'аѣ днпїне дн адѣкѣл чел оторїтор шї
вїне agonїсїт. Дѣпѣ черчетареа фѣкѣтѣ
с'аѣ гѣсїт аїче тоате персоанеле перїте
днпрезвѣл шї кѣ зпелтїторѣл ачестор
фанте крїмїнале. (А. Р.)